

Ochrona konkurencji: Komisja przyjmuje nowe rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących porozumień horyzontalnych i nowe wytyczne horyzontalne

Po dogłębnej ocenie i przeglądzie obowiązujących przepisów Komisja Europejska przyjęła dziś zmienione [rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących horyzontalnych porozumień badawczo-rozwojowych oraz specjalizacyjnych](#) („HBER”), którym towarzyszą zmienione [wytyczne horyzontalne](#). Zmienione rozporządzenia HBER i wytyczne zapewniają przedsiębiorstwom jaśniejsze i aktualne wskazówki, które pomogą im w ocenie zgodności ich porozumień horyzontalnych z unijnymi regułami konkurencji. Nowe rozporządzenia wejdą w życie 1 lipca 2023 r., natomiast wytyczne horyzontalne wejdą w życie po ich opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE.

Główne zmiany wprowadzone zaktualizowanymi przepisami

Rozporządzenia HBER wyłączają porozumienia badawczo-rozwojowe i specjalizacyjne z zakazu określonego w art. 101 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”), pod pewnymi warunkami. Przepisy te tworzą zatem „bezpieczną przystań” i oferują grupowe wyłączenie niektórych porozumień spod stosowania reguł konkurencji.

Przyjęte dziś zmienione przepisy obejmują następujące zmiany:

- Rozszerzenie zakresu **rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących porozumień specjalizacyjnych** w celu objęcia nim większej liczby rodzajów porozumień produkcyjnych zawartych przez więcej niż dwie strony. Ponadto w zmienionych przepisach wprowadzono bardziej elastyczne podejście do obliczania udziałów w rynku do celów stosowania wyłączenia grupowego. Zawierają one również szczegółowe wytyczne dotyczące stosowania tych ostatnich.
- Jaśniejszy i elastyczniejszy sposób obliczania udziałów w rynku do celów stosowania **rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących porozumień badawczo-rozwojowych** oraz wytyczne dotyczące jej stosowania. W szczególności zmienione przepisy nadają większe znaczenie ochronie konkurencji w zakresie innowacji, zwłaszcza w przypadkach, gdy obliczenie udziałów w rynku nie jest możliwe, i w tym kontekście podkreślają uprawnienia Komisji i krajowych organów ochrony konkurencji do wycofania przywileju wyłączenia w indywidualnych problematycznych przypadkach.
- Aktualizacja **rozdziału wprowadzającego** wytycznych horyzontalnych o najnowsze orzecznictwo dotyczące kluczowych pojęć, takich jak praktyki uzgodnione, potencjalna konkurencja, ograniczenia ze względu na cel i skutek oraz ograniczenia dodatkowe. Rozdział ten zawiera również nowe wskazówki dotyczące stosowania art. 101 TFUE do porozumień między spółkami joint venture a ich spółkami dominującymi, a także rozszerzone wskazówki dotyczące stosowania wytycznych horyzontalnych do porozumień obejmujących współpracę w zakresie więcej niż jednego rodzaju działalności (np. produkcji i komercjalizacji).
- Nowa sekcja dotycząca **porozumień w sprawie wspólnego korzystania z infrastruktury łączności ruchomej** odzwierciedlająca najnowsze praktyki w zakresie egzekwowania przepisów, zawarta w rozdziale wytycznych horyzontalnych dotyczącym **porozumień produkcyjnych**. Nowe wytyczne określają czynniki istotne dla oceny tych porozumień i zawierają wykaz minimalnych warunków, które przedsiębiorstwa muszą spełnić, aby ograniczyć ryzyko naruszenia reguł konkurencji.
- Rozszerzenie i wyjaśnienie rozdziału wytycznych horyzontalnych dotyczącego **porozumień o zakupach** w celu odzwierciedlenia najnowszych praktyk w tym zakresie. W zmienionym rozdziale wyjaśniono rozróżnienie między wspólnymi zakupami a kartelami nabywców. Wyjaśniono w nim również, że wspólne zakupy obejmują również ustalenia, w ramach których nabywcy wspólnie negocjują warunki zakupu, ale każdy nabywca dokonuje zakupu niezależnie. Nadaje on również większe znaczenie ewentualnym antykonkurencyjnym skutkom na rynkach zakupu wyższego szczebla i zawiera wskazówki dotyczące niektórych wspólnych taktyk negocjacyjnych, w tym stosowania tymczasowego wstrzymania zamówień.
- Rozszerzenie rozdziału wytycznych horyzontalnych dotyczącego **porozumień o komercjalizacji** o nową sekcję dotyczącą **konsorcjów wspólnie składających ofertę** oraz wskazówki dotyczące tego, jak je odróżnić od zmony

przetargowej.

- Zmieniona struktura i rozszerzenie rozdziału dotyczącego **wymiany informacji**, aby uwzględnić najnowsze orzecznictwo i doświadczenia w zakresie egzekwowania prawa. Zmieniony rozdział zawiera dodatkowe wyjaśnienia dotyczące: (i) pojęcia szczególnie chronionych informacji handlowych; (ii) rodzajów wymiany informacji, które mogą stanowić ograniczenie konkurencji ze względu na cel; (iii) potencjalnych prokonkurencyjnych skutków zbioru danych; (iv) pośrednich form wymiany informacji, w tym porozumień podstawowych i powiązanych; (v) sygnalizowania antykonkurencyjnego poprzez publiczne ogłoszenia oraz (vi) praktycznych działań, które przedsiębiorstwa mogą podjąć, aby uniknąć naruszeń, takich jak ograniczenie zakresu wymiany, korzystanie z zespołów clean team lub niezależnych powierników oraz otwarte zdystansowanie się.
- Zmiana rozdziału dotyczącego **porozumień standaryzacyjnych** w celu zapewnienia większej elastyczności wymogu otwartego uczestnictwa w procesie ustanawiania norm. W zmienionym rozdziale (i) wyjaśniono również, że ujawnienie przez strony porozumienia standaryzacyjnego maksymalnej skumulowanej stawki opłat licencyjnych nie jest sprzeczne z zasadami konkurencji, oraz (ii) doprecyzowano wymóg ujawniania przez uczestników odpowiednich praw własności intelektualnej.
- Nowy rozdział wytycznych horyzontalnych obejmujący **porozumienia w sprawie zrównoważonego rozwoju**, w którym wyjaśniono, że **przepisy antymonopolowe nie stoją na przeszkodzie porozumieniom między konkurentami dążącym do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju**. Nowe wytyczne zawierają szeroką definicję celów zrównoważonego rozwoju, opartą na [celach zrównoważonego rozwoju ONZ](#), oraz różne przykłady porozumień w sprawie zrównoważonego rozwoju, które zasadniczo nie wchodzą w zakres art. 101 ust. 1 TFUE. Nowe przepisy zapewniają również „bezpieczną przystań” dla porozumień standaryzacyjnych w sprawie zrównoważonego rozwoju, które spełniają określone warunki. Wyjaśniono w nich też, w jaki sposób można wyłączyć porozumienie w sprawie zrównoważonego rozwoju, poprzez opisanie, jakie rodzaje korzyści można uwzględnić. Nowy rozdział zawiera również hipotetyczne przykłady ilustrujące stosowanie art. 101 TFUE. W nowym rozdziale dotyczącym zrównoważonego rozwoju przypomina się również przedsiębiorstwom pragnącym zawrzeć porozumienie w sprawie zrównoważonego rozwoju, że mogą one zwrócić się do Komisji o [nieformalne wskazówki](#) w celu zapewnienia zgodności z unijnymi regułami konkurencji. Zapewnienie takich wskazówek może stanowić uzupełnienie ogólnych ram analizy określonych w nowym rozdziale dotyczącym zrównoważonego rozwoju.

Więcej szczegółów na temat najważniejszych zmian można znaleźć w [nocie objaśniającej](#) dołączonej do zmienionych przepisów.

Kontekst przeglądu

W [maju 2021 r.](#) Komisja opublikowała [dokument roboczy służb Komisji](#) zawierający wyniki oceny rozporządzeń HBER z 2010 r. i wytycznych horyzontalnych z 2011 r. Ocena wykazała, że są to użyteczne narzędzia, znacznie ułatwiające przedsiębiorstwom samodzielną ocenę porozumień horyzontalnych i przyczyniające się do zmniejszenia kosztów przestrzegania przepisów, jakie muszą one ponosić. Ocena wskazała jednak również na to, że należy dostosować te przepisy do zmian, które zaszły na rynku i w społeczeństwie od czasu ich przyjęcia.

W następstwie tej oceny w czerwcu 2021 r. Komisja rozpoczęła ocenę skutków, w trakcie której zgromadziła dalsze dowody dotyczące obszarów wymagających poprawy, m.in. dzięki [otwartym konsultacjom publicznym](#), warsztatom dla zainteresowanych podmiotów, rozmowom z zainteresowanymi stronami i krajowymi organami ochrony konkurencji, a także dzięki ukierunkowanym ekspertyzom.

W [marcu 2022 r.](#) Komisja rozpoczęła [konsultacje publiczne](#) w sprawie projektów zmienionych rozporządzeń HBER i wytycznych horyzontalnych. Wyniki konsultacji publicznych podsumowano w opublikowanym dziś [sprawozdaniu z oceny skutków](#). Sprawozdanie to zawiera bardziej szczegółowe informacje na temat działań konsultacyjnych oraz oceny proponowanych zmian.

O rozporządzeniach HBER

[Art. 101 ust. 1 TFUE](#) zakazuje zawierania przez przedsiębiorstwa porozumień, które ograniczają konkurencję. Zgodnie z art. 101 ust. 3 TFUE takie porozumienia są jednak zgodne z rynkiem wewnętrznym, jeżeli przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla konsumentów słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez wyeliminowania konkurencji.

Rozporządzenia HBER wyłączają spod zakazu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE porozumienia specjalizacyjne spełniające określone warunki i tym samym tworzą dla nich „bezpieczną przystań”. Rozporządzeniom HBER towarzyszą wytyczne horyzontalne dotyczące tego, jak: (i) stosować rozporządzenia HBER, (ii) oceniać porozumienia badawczo-rozwojowe i specjalizacyjne, które wykraczają poza obszar „bezpiecznej przystani” oraz (iii) oceniać różne inne powszechne rodzaje porozumień o współpracy między konkurującymi przedsiębiorstwami. Obejmują one porozumienia o wspólnych zakupach i wspólnej komercjalizacji, porozumienia standaryzacyjne, wymianę informacji i porozumienia w sprawie zrównoważonego rozwoju.

Dodatkowe informacje

Na [stronie internetowej DG ds. Konkurencji](#) można znaleźć uwagi zainteresowanych stron przedłożone podczas ewaluacji i oceny skutków, streszczenia różnych działań konsultacyjnych, dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny, ekspertyzy opracowane na potrzeby oceny skutków oraz sprawozdanie z oceny skutków.

Nie przegap okazji, by wysłuchać debaty na temat niektórych kluczowych zmian w rozporządzeniach HBER i wytycznych horyzontalnych w [drugim odcinku](#) webcastu „Let's Talk Competition” 26 czerwca 2023 r. o godz. 13:00 (czasu środkowoeuropejskiego). Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej poświęconej temu [wydarzeniu](#).

[Pytania i odpowiedzi dotyczące przyjęcia nowych rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych dotyczących porozumień horyzontalnych oraz nowych wytycznych horyzontalnych](#)

Cytat(y)

Zmienione przepisy dotyczące porozumień horyzontalnych zapewniają przedsiębiorstwom jasne wskazówki, które pomogą im w ocenie zgodności ich umów o współpracy z unijnymi regułami konkurencji. Dotyczy to też wspólnych inicjatyw w zakresie zrównoważonego rozwoju. Te aktualne wytyczne to kluczowe narzędzie w dążeniu do transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Margrethe Vestager, wiceprzewodnicząca wykonawcza odpowiedzialna za politykę konkurencji - 01/06/2023

Pdf do druku

Ochrona konkurencji

polski (50.086 kB - PDF)

[Pobierz \(50.086 kB - PDF\)](#)

Komunikat prasowy

1 czerwca 2023, Bruksela